

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő: Rudnyánszky Gyula.	Kiadó laptulajdonos: Gáspár József.	Egyesületi ár 4 fillér. Egyszerűség és kiadóhivatal: Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon
Helyben: Negyedévre	3 korona.			
Egész évre:	12 "			
Aláírás: Negyedévre	5 "			
Egész évre:	20 "			

Hat párt programja.

— június 18.

Egyre szaporodnak a parlamenti pártok és a cifra ellenzéki programok.

Van már öt honboldogító program is, van a Kossuth-féle 49-es párté, mely sokkal ismeretesebb, mintsem, hogy emlitenem kellene, van az Ugron-féle program, mely keveréke mindennek, a petróleumtól kezdve a szentelt vizig. (N. B. Ugron Gábor 1871-ben communard és Garibaldi volt, innen a petróleum illat) Van a sz. néppártnak is programja, amelyet Tisza István pár szava a múlt vasárnap, melyeket a felekezetek lelkészeihez intézett, úgy vélem földig silányított, igen szépen meg volt abban mondva, mi a vallás, mi a vallásosság, mi lenne Isten szolgáinak feladata. Az azonban, azt hiszem, mégis gyanus a sz. néppártban, hogy a fölvidéki tót atyfiakkal olyan pénszláv huron pendülő barát ságot tart fenn, s programja Ugronéval összhangban olyan francia orosz izü, de hát legyen elég ebből ennyi.

Bánffy álláspontja és Apponyi ragyogványos ábrándjai eléggé ismeretesek.

Elfogulatlanul tanulmányoztam mindeme programokat, s ez alapon állítom, hogy mindnyájának van egy vele született eredendő büne, meg is nevezem t. i. az irrealitás, épp ezért mindeme programok magukban hordják a jelen és jövő sikertelenségök magvát, mert minden pozitív programot a mindennapi élet von keresztül-kasul. Ami ma szent igazság, az a villam korszakában egy nap mulva képtelen eszmezavar, most már ehhez makacsul ragaszkodni, ezt tovább folytatni, ennek minden eszközzel erőszakolása képtelenség.

A mi ellenzéki programjaink 1875. óta szappanbuborékoknak bizonyultak, ha elpattant egy, fujtak újat, legtöbbször még szindusabbat és nagyobbat, de ennek is csak az elpattanás lesz a következménye. De élünk még banálisabb hasonlat tal, ez gyanus, hogy ennek a sok nagy zajjal hirdetett tarka ellenzéki programnak olyan vásári mód csinálna keletet, mi aztis bizonyítja hogy bizony vásári munkák.

Ha hasonló tartalmu hangzatos programokat valamely komoly lépnek találnának föl, biz azok nagyot néznének s leggyengébben szólva kinevetnék a programozót, de hát mi keleti népek vagyunk, szeretjük a fényeset, ragyogót úgy a köz mint a magánéletben, pedig sok keserű tanúság után megtanulhatta volna a magyar, hogy a csillogásnak sok az árnyoldala, hogy a csalfa lidérfény süpedékbe viszi a könnyen hívót.

Deák és Andrássy 1867-ben nem voltak már a ridegen fölállított programok emberei, nem mondta egyik sem, hogy a 67-es kiegyezés tökéletes mű. Az idő mutatta meg, hogy a letett alap jó hogy az garantálja az 1790-91. X. t.e-ikk hatályát, hogy ez alapon Magyarország tagja az európai koncertnek, hogy külügyi befolyása teljes, területi integritása olyan, mint 1490-ben, a hadügyekre minden alkotmányos befolyása megvan, hogy a honvédség intézményében nemzeti hadserege van, hogy pénzügyileg független, stb. Ha valaki ezt 1867 március elején elmondotta volna, ha mai viszonyainkat valami varázsszer segítségével laterna magica után bemutatja, bizonyára nem hisznek neki. Az idő az élet, a fejlemények, az esélyek alkották meg a 67-es alapot s fejleszték tovább anélkül, hogy a kezet megbolygatnák.

A mereven, szigorun felállított Kossuth program 1848. nyarán és őszén, Deák 1861. évi elbarikadizált programja gyakorlati eredményekre nem vezettek.

Jellemző, hogy valódi reálpoli típusaink, mert Tisza Kálmán és István semminemű rendszerezett, kidolgozott s szinpadi hatásra számított programot nem adtak, mert ők, mint a gyakorlati élet emberei legjobban tudták, hogy az ilyen programok, kirohanások nem érnek többet, mint valamely népnep számára készült tűzijáték, minél alacsonyabb színvonalon állók részére készül, annál inkább, de annál értéktelenebb is.

Mily ragyogványos a jászberényi szónoklat, mely gazdag tartalmu a Bánffy-program — és mégis minden józanul gondolkodó tudja, hogy ebből hiányzik valami, mondjuk a realitás. Ez pedig igen súlyos hiány.

Tisza István szerint a nemzeti nagy átalakulás, a nemzeti megerősítés munkája:

Ma sincsen befejezve és nem lesz befejezve soha, mert azt a törekvést, amelynek jelszava; mindig előre, előre az anyagi és szellemi jólét mind magasabb polcai felé, azt a törekvést folytatnunk kell utolsó lehetünkig és olyan nemzedéket kell magunk után hagynunk, amely ugyane törekvésnek folytatólag szolgálatában álljon.

A közt a sok, talán aggasztó jelenség között, amelylyel mindenki találkozik, aki gondolkozó lélekkel nézi nemzetünk sorsát, egy vigasztaló, reménytadó, bátorító momentumot találok mindig: az alföldi magyarságban létező őserőt. Nagy reménnyel nézek azon időszak elé, amidőn ez az őserő a kultura magasabb eszközeivel megbarátkozva, valóban feléled, valóban felszabadul és a maga teljességében érvényesül.

TOLNAI DANIEL

Debrecen Piac-utca 49 szám.

o a főpostával szemben, o

ajánlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség.

Olcso árak.

sülhet a nemzeti ügy szolgálatában. — Igen kevés és szürke program ez a jászberényihez képest, de reális, mert reámutat a boldogulás útjára.

Valóságos Tisza program ez, melynek Tisza Kálmán tizenöt éven adott munkálkodásával szankeiót, ő érezte azt s aként is cselekedett, s most fia és utóda mutat reá, hogy minden időben az a fődolog, hogy akik igazgatnak, magok viseletét a jövő szemponyjából intézzék... majd gyakorlatilag megtanítani a polgárokat arra, hogy a gazdaság, hirnév, hatalom, jutalma a munkának; hogy a nagy szerencsék, a hosszú óhajtasok végére helyezvük és hogy tartós csak az szokott lenni, mit az ember fáradsággal szerez.

— június 17.

Az országos szabadelvű párt tegnapi értekezletén, mint tudósítónk jelenti, a vasutasokra nézve felette fontos kijelentést tett Hieronymi Károly kereskedelmiügyi miniszter. A értekezleten ugyanis Dobiecki Sándor, Debrecen III. kerületének orsz. képviselője, hivatkozván arra, hogy sem a törvényjavaslat megokolása, sem az előadó kimerítő jelentése nem emlékezik meg a kárpótlékok jellegéről, ezért kéri a minisztert, hogy sziveskedjék a vasuti alkalmazottak megnyugtató végett nyilatkozni a kárpótlékoknak a nyugdíjba való beszámításáról.

A miniszter erre kijelentette, hogy a kárpótlék igenis beszámítatik a nyugdíjba és erre nézve a végrehajtási utasításban fog intézkedni.

Közgyűlési tanulságok.

— jun. 18.

Aki figyelemmel kíséri a debreceni közállapotokat, szomorúan tapasztalhatja, hogy itt a közügyek istápolása körül, a közigazgatási, nemzeti, művelődési, tudományos, irodalmi, művészeti kérdések elintézésének módjában és szellemében oly jelenségek mutatkoznak, melyek azt bizonyítják, hogy a közérdek, az általános fejlődés kielégítésére Debrecenben kevés az érzék, az áldozatkészség és az önzetlen gondolkodás.

Ezek oly tünetek, melyek magyarázata, sőt felderítése sem végezhető el egy kis ujság szűk hasábjain.

Ezuttal csupán közigazgatási életünk egynémely nagy visszasságára kívánom ráterelni a figyelmet.

A csütörtöki közgyűlésen ismét oly egészségtelen, mondhatnám végzetesen bűnös és felületes szellem garázdálkodott, hogy szinte érthetetlennek látszik, hogy a város törvényhatósági bizottsága ily könnyen fogja fel hivatását.

Az már megszokott dolog nálunk, hogy a közgyűlésen politikai pártalakítások, egyéni klikk-szövetségek, gazdasági különösen jószágartó) érdekesoportok szerint alakulnak a vélemények s intéződik el a legfontosabb városi közügyek.

Kirívóan látszik, hogyan ül egy-egy

vezér mögött az önálló akarat, nézetalkulás nélkül fejbőlintó tábor.

Az is felette sajnálatos, hogy a közgyűlésre csaknem mindenki készületlenül megy fel. Hiszen csütörtökön még az is megesezt, hogy az egyik előadó feledékenységéből mást javasolt, mint amivel a tanács megbizta. Megesezt továbbá, hogy a város egyik országgyűlési képviselője, a sokféle érdekek mellett sokat szónokló hazafi nyíltan tájékozatlannak vallotta magát oly ügyben, melyről hónapok óta a verebek is csiripelnek s melyről halmoz bizottsági jelentés, tanácsi döntés, értekezleti jegyzőkönyv készült éveken át.

Talán bizony a Hortobágy kérdésének gyors elintézése foglalta le a képviselő ur drága idejét? Ez igen örvendetes hír volna! Legalább végre kiásódnának azok a régóta Isten tudja miért ad acta tett tanulmány-eredmények, melyekről pedig már másfél évvel ezelőtt Puky Gyula volt főispán is a város javára döntő véleményt hallotta.

De, hogy a közgyűlésre visszatérjek, még az is megtörtént csütörtökön, hogy a tanács egyik egyhangulag hozott javaslata mellett még maga a tanács, sőt annak egyetlen tagja se szavazott.

Micsoda komédia-játszás volt továbbá az 1903. évi zárszámadások tárgyalása. A komoly és közügyekért hevülő Márton Imrétől igazán meglepett ez a körszínbe való zsonglörködés. Felpattant a drót kötélre és órákig dobálta a levegőbe a sziaes golyókat, a számadatok tarka tömegét. És a közgyűlés 100 tagja három és fél órán át bámult és tapsolt és kénytelen volt elismerni, hogy ez aztán a valódi akrobata-mutatvány.

De kérem hát szabad a közgyűlés komolyságát így csuffá tenni?

Igenis helyeslem, sőt ezennel nyilvánosság előtt hangoztatom, hogy a város az évi költségelirányzatot és az évi bérszámadást egy-egy teljesen külön közgyűlésen tárgyalja. Szükséges lenne belepillantani mélyebben a város háztartásába. Ezer kérdés tolul elém, Miért jövedelmez valami egy és fél százalékot, mikor 6 ot is jövedelmezhetne? Miért oly silány az erdőgazdaságunk? A legeltetés, a marha tenyésztés, a helypénz, a piaci ellátás, a költségvetés sok fontos anyaga nagyon is megkivánná az alapos részletes, gondos és bátor bírálatot. Követelni kellene, hogy külön költségvetési és külön zárszámadási közgyűlés legyen minden egyéb tárgy teljes kizárásával. De 43 pontból álló oly tárgysorozatban, melyen 8—10 elsőrendű, fontos, nagyobb vitát kihívó ügy szerepel, a zárszámadás tételénél órákig csépelni a szalmát, a miatt, hogy a vagyon leltár ez s az a tétele 1903-iki vagy már 1902-iki vagyonszaporulat-e, harminckétszer megszavaztatni a közgyűlést, anélkül, hogy az agyongyötrött városatyák közül valaki tudná, mire vagy mi ellen szavaz: ez a móka, ez a cirkuszi játék igazán nem méltó a közgyűlés komolyságához.

Valóban számalmas volt az a csak-azért is szellemü makacs viaskodás. Ugyan kinek volt haszna belőle? Ugyan jól végezte-e ezzel dolgát a közgyűlés? Bizony nem! Sőt ellenkezőleg. Bosszankodást keltett az okvetetlenkedés, kifárasztotta az embereket és oly zagyva zűrzavart okozott, hogy zárszámadás részleteinek tárgyalása a tizedik tétel táján már végkép elvesztette komolyságát.

Egy unalmas felolvasó jutott eszémbé, aki szerencsére halk hangon olvasott fel szörnyű unalmas históriát. Senkise figyelt rá s csak arról tudták, hogy még mindig olvas és olvas a boldogtalan, mert a kajla bajusza mozgott.

A Márton Imre rettenetes száncsópancai viaskodásának csütörtökön mindössze annyi eredménye volt, hogy a zárszámadást a városi nyomdában rosszul korrigálták ki. Sok bosszantó sajtóhiba! No ez igazán nem ujság Debrecenbe! Ha az én nevem Katona József volna, minden reggel azzal a félelemmel ébrednék fel, hogy a lap élén e helyett: félős szerkesztő Katona József, az állana: félőles szörkesztyű Katonak Jó lesz.

De kérdezem: ilyen móka volna a zárszámadás tételenként való bírálatának célja?

Nem! Ebből az attrakcióból nem kérünk többet!

Történt még aztán valami ezen az arizonai közgyűlésen. Ez a hippodromi tanulság méltó egy egészen külön megrovási kalandra.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1904 jun. 17.

A vasutasok fizetésrendezése van ma napirenden és erre azután kisebb javaslatokkal végeztek. Az ülést Perczel Dezső elnök vezette.

Kubik Béla napirend előtt megsürgette Zboray Miklós és Lengyel Zoltán mentelmi ügyének elintézését. A mentelem sérelmének bejelentése óta több mint 15 nap mult el. Kéri az elnököt, utasítsa az elnök a mentelmi bizottságot, hogy kötelességét teljesítse.

Olay Lajos: Hasonló szellemben szólal fel.

Elnök: Ugy tudom, hogy a mentelmi bizottság belefogott már a dologba mindazonáltal erélyesen meg fogom sürgetni, hogy az ügyet elis intézte.

Ezután harmadszor való olvasásban elfogadták az indemnitást. A gazdasági bizottság két rendbeli jelentésére, a képviselőház alkalmazotjai fizetés rendezésére, és a képviselőház költségvetésére került volna a sor. Ezt a két jelentést azonban pénzügyi vonatkozásánál fogva a Ház előzőleg a pénzügyi bizottsághoz utasította.

A magy. kir. állam vasutak alkalmazottai illetményeinek szabályozására szükséges költségek fedezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásába fogtak ezután bele.

Heltay Ferenc előadó ismertette a

javaslatot. Az előadó figyelmébe a Háznak a lakásbéreire vonatkozó határozati javaslatot, és amellel érvelt, hogy a lakáskérdés ilyen módon méltányosan van elintézve. A javaslatot tiszta meggyőződése alapján elfogadásra ajánlja. (Zajos tetszés.)

Mezőssy Béla a Kossuth-párt állását a javaslatához fejtette ki. A pártot két szempont vezeti. Az egyik az, hogy a vasutasok jogos igényeit elégitjük ki, a másik hogy egy vonalnyival sem menjünk túl az adózók teherviselő képességén. (Általános helyeslés.) A sztrájk kitörésének okaival foglalkozik. Az egyik ok a vasutasok igazgatóságában rejlik. Nézzük csak, mit is csinál a vasutasok igazgatója. Udvari vonatot vezet, peronon áldogál hajadon fővel, görnyedt hátal, hogy a fejedelmet fogadja. Ezért azután rendjelek járnak, de egyetlen egy sinta sem kerül a helyére. A másik ok a kormányban van, a mely kijelentőségűnek tartotta mindig a vasutasok fizetésrendezését. Egy mentő körülményt, ismer a vasutasokra, hogy sztrájkba mentek és ez a most előttünk fekvő javaslat. Megbotránkozással veszi tudomásul, hogy ilyen javaslattal ide jöttek a törvényhozás elé. Az automatikus előléptetés ügye még most sincs rendezve. Helytelen volt a lakáspénz rendezése is, mert nem respektálta a már szerzett jogokat is. Nem igazságos az oly fizetésrendezés, még a szerzett jogoktól is megfosztja az embereket. Határozati javaslatot ad be arra, hogy a vasuti alkalmazottaknak eddig élvezett lakáspénzt hagyják meg áthelyezés esetén is, és az új fizetési osztályokba, csak az ezután kinevezendő vasuti alkalmazottakat osszák be.

Heltay Ferenc előadó tagadólag int.

Mezőssy Béla örvend neki, hogy a státusz rendezésére külön összeget szándékoznak a költségvetésbe felvenni, mert ez nagy haladás lesz. Szolgálati szabályzatot sürget, hogy meg legyenek állapítva a vasuti alkalmazottak jogai is. A szabadságidő kérdését és az éjjeli munka díjazását rendezni kell. Felhívja a miniszter figyelmét a vasuti mérnökök sorsára is. A mozdonyvezetők helyzetét szintén meg kell fontolni; lehetetlen állapot, hogy egyrészt a szolgák közzé sorozzák. Ezeknek a trózfizetését javítani kell a nyugdíjra tekintettel, ha mindjárt a mellékes jövedelmek csökkentésével is. A javaslatot általánosságban megszávazza. (Éljenzés a baloldalon).

Szünet következett, a mely után folytatták a vitát.

Batthyányi Tivadar gróf utal azokra az igazságokra, a melyeket Mezőssy Béla mondott és azokat teljes terjedelmükben elfogadja.

Részletesen foglalkozik a vasutasok bajjával, az automatikus előléptetést és a szolgálati pragmatikát sürgeti; végül általános amnesztiát kér a vasutasoknak a kormánytól. Ezzel az ülés véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

— június 18.

Tegnap délelőtt 9 órakor folytatódó közgyűlést tartott a város törvényhatósági bizottsága Domahidy Elemér főispán elnöklésével. A bizottsági tagok csekély számban jelentek meg és siettek kereszttől esni a tárgysorozat hátralevő pontjain.

Első tárgya a közgyűlésnek azon alapítólevél bemutatása volt, melyben Löfkovits Arthur muzeumát a városnak ajándékozta. A közgyűlés az alapító levelet tudomásul vette és a nagylelkű adakozónak köszönetet mondott.

A Reviczky-Orosz féle alapítvány alapító levelének bemutatását a közgyűlés tudomásul vette.

A lovas együlettel tizenöt évi szerződést kötött a verseny pályára és évenként beállítja a költségvetésbe Debrecen város díját.

A kereskedő társulat által építendő iskola épület kibővítésére téglát adományozott és megengedte az elsőbbségi engedély kiadását.

A tanács egy favágó gép megvételét javasolta, a közgyűlés azonban nagy többséggel elvetette a javaslatot.

A műpártoló együletnek évenként külön-külön benyújtandó kérésre a városház közgyűlési termét átengedte s a költségvetésbe a városi anyagi helyzetéhez mérten a 2000 koronát beállítja.

Az Egyetértés munkás önképző és dalosegyület háztelket kért a várostól. A közgyűlés elismeréssel látja nevezett egyület kulturális működését, mivel azonban testületek és együletek részére adományozható telke nincs, a kérést nem teljesíthette.

A debreceni joghallgatók önképző körének nyomdátartozás elengedés iránt beadott kérését kedvezőleg intézte el.

A közgyűlés tudomásul vett két befejezett fegyelmi ügyet, adott szabadságot a kérelmezőknek, nyugdíjazott és özvegyi segélyeket szavazott meg.

Domahidy Elemér főispán végül meleg szavakban megemlékezve a közgyűlés tagjainak higgadt és komoly értékű tanácskozásáról és köszönetet mondott a megjelenteknek a közügyek iránt tanúsított érdeklődésért, a közgyűlést annak kijelentésével, hogy a hitelesítő közgyűlés napjaul június hónap 22-ének 9 óráját tüzi ki -- bezárta.

A főispánt, ki a két napos közgyűlést bőlesen és körültekintően vezette, a közgyűlést lelkesen megéljenezte.

EGYHAZ és ISKOLA.

Kiállítás a Svetits-intézetben.

Ami szép, az mindenféle alakban gyönyörködött. Hát még ha a szép hasznossal párosul! Akkor meg éppen számottevő kövel járul a boldogság épületéhez.

Ezt annak a szemégyönyörködött és lelket vidámitó kiállítás hatása alatt mondjuk el, amely a Svetits-intézetben a növendékek kezemunkájából keült. Mert akik ezeket a cinos, izléses és egyuttal hasznos kézimunkákat készítették, azok valóban kellemessé és boldoggá tudják majd varázsolni az otthont az életharcot vivő férfi számára.

Nem kell minduntalan a divatáru és egyéb üzletekbe szaladni minden apró-cseprő, sőt nagyobb ruhadarabért vagy házi szükségletért. Hanem kevésből és helyes beosztással maga a háziasszony készíti el házi ruházatát és teszi kedvessé lakályossá, meleggé az otthont. Így válnak azok aztán azok az ujjak igazán tündérüjakká a férj szemében.

A kiállítás a kézimunkán kívül föléli a rajzot és festést is. A kiállítás egy részéről, mely a polgári iskolai növendékek kézimunkálkodásának eredményét foglalja magába, e héten lapunk egyik számában már megemlékezünk. Most kö-

vetkezik a többi: a tanítónő és tovább képző tanfolyam hallgatóinak kézimunkája és a rajzkiállítás.

Az első emeleten mindgyárt a legközelebbi teremben van a tanítóképző növendékeinek munkakiállítása. Varróbabákon vannak a legszebb divatos utcai ruhák és csinos házipongyolák. Az asztalokon vannak kiterítve a himzett fehérneműk, horgolt ágyneműk, oszonnához asztalterítők és asztalkendőcskék, asztalfutók, beté munkák, tüllszipkediszek, hálókabátok és részben himzett, részben festett diványpárnák. A falakon vannak keresztöltéses falidiszek, kalotaszegi varrottas, selyem festések, cimbalomtakarók, üvegfestések és pici csipkés kötőcskék. Van a teremben még rézsaszin selyem lámpatakaró, ami szintén kézi munka.

Minden a legszebb rendben és legizlésesebben elkészítve, hogy az ember nem is tudna választani. Azonban mégis kedves kötelességünknek tartjuk, hogy a munkák kiállítóinak nevei közül legalább néhányat fölemlítsünk. — Igy például: Perczel Etus, Jánossy Margit, Baranyi Ágnes, Hakker Rózsi, Eckenberger Pelagie, Kursintzky Stefi, Barna Mariska, Adler Gizi, Mosolygó Verus, Lelkes Janka Reiter Annus, Fekete Ilonka stb.

A továbbképzőt járó növendék termében ugyanazok a dolgok és ugyanolyan szorgos igyekezettel előállítva voltak láthatók. Munkás faliszőnyegek, ruhák, üvegfestmények és egyebek. Azonkívül pomás, élénkszínekkel kivart zongora-takarók, faégetések és függönyök.

A csinosabb munkák kiállítói közül fölemlítjük a következőket: Vincze Irén, Csanak Margit, Jóna Rózsi, Zádor Nelli, Vámos Stefi, Grómann Ilonka, Béres Teréz, Goldblatt nővérek, Pápay Annuska, Dusa Gizi, Megyery Lili, Mandy Gizi, Bernardin Jolán, Szkiva Margit stb.

A rajzolásban is elég szép haladást tettek a leánykák. Tanu reá a rajzkiállítási terem, amelyben az összes osztályok és szakok együtt vannak. Az ornamentális rajzokon kívül ceruza és szénrajzok, egytónosu és színes vízfestmények láthatók a falakon és asztalokon.

Nagyon ügyes dolgokkal szerepelnek Béres Teréz, Gavallér Ilona, Mosolygó Veron, Horváth Ilus, Nehéz Irénke, Bilitz Aranka és mások.

Meg kell még dicsérettel emlékeznünk azokról, akiknek mégis legfőbb érdeme, hogy növendékeik sokoldalú kézügyességre tettek szert. Akik jósággal és szeretettel odahatni igyekeztek, hogy belőlük mindenképen méltó honleányokat neveljenek. És ezek Herlinda, Justina, Virginia és Radegunda nővérek. A rubavarrást Tamássy Erzsi, a festést pedig Benes Berta kisasszony tanítja.

A kiállítás naponta megtekinthető reggeli 8 órától este 6 óráig teljesen díjtalanul az intézet termeiben.

A kereskedő tanonciskola évrő ünnepsége a ju'almak kiosztásával f. hó. 19 én vasárnap délelőtt 11 órakor tartatik meg a kereskedelmi tanintézet dísztermében. A t. főnökurakat, valamint az érdeklődő közönséget szívesen látja az intézet vezetősége.

Az Abeles-féle polgári és elemi leányiskolában az évrő vizsgálatok f. h. 19. 20. és 21-én tartatnak meg, mikorra a t. szülőket és érdeklődőket szívesen látja az igazgatóság.

A Gordon-Bennet verseny.

A világ gépkocsijai.

— június 18.

Tegnap kezdődött Németországban a Gordon-Bennet verseny. A Gordon-Bennet tudvalévően nem más, mint egy gépkocsi, amely feltalálójától kapta a nevét. Gordon-Bennet egy becsületes amerikai, aki tízezer frankot érő serleget tűzött ki pályadíj gyanánt azoknak a kik a rendezendő gépkocsiversenyeken győznek. Minden esztendőben abban az országban folyik le a verseny, amely ország fiai győztek az előző esztendőben. Tavaly német ipargyártmányokkal, német ember győzött. Ennek folytán az idei versenyt is Németországban tartják meg Hamburgban.

Az idei verseny iránt igen nagy az érdeklődés és olyan szenvedélyek szabadulnak föl a verseny előtt, amelyek szinte hihetetlenek. A német császár is ott lesz főtanácsaival és mindent elkövetett eddig is, hogy az ő buzdítása folytán megint német ember, lehetőleg német gyártmányokkal kerüljön ki győztesen a versenyből. Nagy érdeke Németországnak, de minden modern iparállamnak, hogy az ő gyártmányai ismertessenek el ily exxonált versenyeken elsőnek.

Minden államnak joga van három gépkocsival résztvenni a versenyen. És részt is vesz minden törekvő iparállam, mert egyik sem akar visszamaradni. Ha nem is győz, de legalább életjelt ad magáról és bizonyítani akarja versenyképességét.

A kérdés az, hogy hol van Magyarország?

Jelentkezett-e a versenyre?

Fordul-e elő a magyar név egyáltalában ott, ahol ipari termékekről van szó?

Magyarországban egyáltalában nincs is gépkocsigyár. Csak most van tervben egy magyar automobilgyár, amikor már külföldön versenyre kelnek a gépkocsival és amikor ez az iparág oly hatalmasan kifejlődött, hogy a jövő idők nagy iparágának lehet nevezni. Ami szükséglet van Magyarországon gépkocsikban, azt mind külföldről fedezik.

S tett-e valamit az ország gondviselése arra, hogy az ország ipara föllendüljön, vagy a versenyképességnek legalább a látszatát fölkelte?

Az érdeklődésnek az a módja, amely más államokban az ipar föllendülése és föllendítése inránt mutatkozik, mily távol áll tőlünk s milyen mesés, ismeretlen valami!

Sőt valahányszor a magyar ipar érdekéről van szó, mindannyiszor az osztrák iparral állunk szemben, amely a magyar ipart egészben és részleteiben fölfalja.

A versenyről a következő távirataink adnak hírt:

Hamburg, jun. 17. A német császári pár ma reggel ideérkezett.

Saalburg, jun. 17. Kora reggel óta minden irányból jönnek különvonatokon, gépkocsikon, kocsin és gyalog a közönség ezrei a gépkocsiverseny indulásának megtekintésére. Jenatzy kocsija, ki elsőnek indult, reggel 6 órakor a téren volt. Az emelvények telni kezdenek. A rendezők megteszik az utolsó intézkedéseket. A rendőrség és tűzoltóság gondoskodik a pálya elzárásáról. Példás rend van. Egy negyed 7 órakor érkezik Vilmos császár

lőháton, majd pedig a császárné kocsin. A császári párt Ratibor herceg fogadja és kíséri a császári páholyba. Majd megérkeznek Henrik és Frigyes Lipót hercegek, a meiningeni hercegnő, Frigyes Károly hesszeni herceg és neje, valamint dr. Stud közoktatásügyi miniszter. A császári pár nagy figyelemmel kíséri az indulást és élénken társalog a belügyminiszterrel, az elnökkel és a versenybizottsági tagokkal, ugyancsak a kísérethez tartozó urakkal és hölgyekkel. Az indulás 7 órakor kezdődött. Jenatzy tisztelegve gyors menetben vonult el a császári páholy előtt. 7 óra 7 perckor indult Edge, 7 óra 14-kor Warden, 7 óra 21-kor Cagno, 7 óra 23-kor Thery, 7 óra 35-kor Bautwast, 7 óra 48-kor Gierling, 7 óra 55 kor Werner. De Caterz báró kocsija induláskor felmondta a szolgálatot, úgy hogy 7 óra 85-kor indulhatott, tehát 13 percet veszített. Az idő pompás.

Limburg, jun. 17. Jenatzy 8 óra 2 perckor, Edge 8 óra 12 perckor, Marden 8 óra 20 perckor, Cagno 8 óra 35 perckor, Beri 8 óra 29 perckor vonult át. Opper Ussziggenél gépében beállott hiba miatt a versenyt feladta.

Saalburg, jun. 17. Storo 8 óra 2 perckor indult, Salleron 9 óra 9 perckor, Augieres 8 óra 17 perckor, Opper, a közközönség zajos tetszésétől kísérve, 8 óra 24 perckor, Jarrrott 8 óra 31 perckor.

H I R E K.

Tavaszi séták.

— Közgyűlési apró képek. —

A mi törvényhatósági közgyűlésünknek kétféle hangulata van: nyári és téli. Nyáron kevésbé adakozó, télen azonban megnyílik a szíve és dus vagyonából szívesen juttat boldog-boldogtalannak egyaránt. Hangulata teljesen ellenkezik a fizika törvényével. Melegben ugyanis a kertek kitágulnak, hidegben ellenben összehúzódnak. Ajánljuk tehát mindazoknak, akik, színházat akarnak építeni vagy esetleg favágó gépet beszereztetni, ezzel a tervünkkel ne a rekkenő hőségben, hanem lehetőleg a zord napokban forduljanak a közgyűlés áldásabbságához.

A tanács ugyanis azon egyhangulag hozott határozattal lépett a közgyűlés elé, hogy szükségesnek tartja a színház átalakítását és kibővítését. Nem is sajnál ezen célra kerek négyszázezer koronát, mely úgy sem a város pénztárát terhelné. Amde Bakonyi Samu dr. országgyűlési képviselő borus hangulatban érkezvén meg az országházból nagyon lecsépelte a tanács jóakaratu építési tervét, sőt az is bekövetkezett, ezt ugyan nem sikerült kitudnunk, hogy a Bakonyi dr. érvei, avagy jó Jóna Dániel bátyánk lángban dus beszédének hatása alatt, hogy a tanács egyhangulag hozott határozata ellenére vissza vonta javaslatát. Ez idő szerint tehát nem lesz új színház új nézőtér, vasszínpad, mert körülbelül az a felfogás diadalmaskodott, hogy aki fél a színházi tűzveszedelemből, az ne menjen a színházba.

Jól eső érzéssel telt meg a lelkünk hallva a közgyűlés csodálatos emberszeretettét. Szóvala egy favágógép megvételéről potomáron. En nem szóltam a tárgyhöz, mert őszintén bavalom, hogy nem tartozom ama ritka talentumok közé, akik minden tárgyhöz hozzászólnak a közgyűléseken. Ilyenkor mindig

eszembe jut Apelles mondása. Egyszóval nekiszaladt néhány bizottsági tag ennek a boldogtalan gépnek és megvételelét leszavazta azzal okulván meg a szavazatát, hogy száz és száz jóképű favágót fog földönfutóvá tenni. Istenem! gondolám, beh szép tudomány az emberszeretet!

Szóba került a tizedik gyógyszertár ügye is. Valóban jól mulattunk érvelések egyikén másikán. Kérdés tárgyalásánál a liberalizmus egész fényében és pompájában felragyogott. Egyes szónokok nem késznek azt hangoztatni, hogy szabad iparrá kell tenni a gyógyszerészek tudományát. Mások úgy vélekedtek, hogy minden ujonnan parcellázott helyre kell egy gyógyszertár, egy bábaképző és lencház. A telepések arca felragyogott erre a szelid megjegyzésre és kánikulai hőségben izzadó bizottsági tagok arról kezdtek tanakodni, hogy ne építessék a város kulturpalotát a Homokkertbe és a nyári színházak a Hortobágyon. De azért a tizedik gyógyszertár megbukott.

Roncsik Lajos főszámvevővel mindenáron leakarta gyürni Máton Imre számtani fejtegetésével. Toreádorok módjára álltak ki a porondra erős fegyverzetten, de nem lengő tunikában. Harcoltak bátran és úgy röpködtek a milliók a fülledt teremben, hogy alig győztünk utánuk kapkodni. A főszámvevő nem hátrált és a végén Márton Imre azzal kapitulálta, hogy nincs több észrevétele. Őszintébb éljenzés a közgyűlési teremben nem hangzott el, mint ezen kijelentésre. Fellelegzett még az is, aki a kettős könyvitel minden zugában és utvesztőjében biztosan járhat. Így esett meg aztán, hogy alapítványokon keresztülrobogtunk, mire Márton Imre és Roncsik Lajos is megbékültek egy szívvel és lélekkel azt mondván; ez jó mulatság, férfi munka volt...

* **Vasárnapi istentiszteletek.** Az evref. egyház templomában bolnap vasárnap délelőtt 9 órakor a következő lelkesek végzik az istentiszteletet: Nagytemplomban Könyves Tóth Kálmán. Kistemplomban Jánossy Zoltán. Új templomban Szele György. Ispotálytemplomban Biró Ferenc. Csapókerthben Uray Sándor. Szegényházban Hajdu Zsigmond. Homokkertben szintén lesz istentisztelet délelőtt 9 órakor.

* **Az ONKE választmányi gyűlése.** Ma d. u. 5 órakor lesz az orsz. magyar kereskedelmi egyesülés most meg alakult hajdumegyei kerületé választmányának első gyűlése. Ezen fogják megválasztani a kerület titkárait és a pénztárnokait. Tárgyalás alá kerül a kerület ügyrendje is. továbbá az adókvetések ügyében kereskedők ma oly méltánytalan rendszer megváltoztatásának kérdése is.

* **A szabad iskola köszönete.** A szabadiskola intéző bizottsága a napokban tartotta évzáró ülését, melyen beszámoltak az első év eredményéről. — Az intéző bizottság egyuttal elhatározta, hogy mindazon előadókknak, akik akár a köznépi tanításában, akár a művelt köznépségek szánt előadásokban közreműködtek, elismerő köszönetet nyilvánít. — Dr. Kemény Gyula, az intéző bizottság elnöke, a következő köszönő levelet küldötte a múlt évi szabad iskola előadóhoz.

Mélyen tisztelt uram!

A debreczeni szabad iskola befejezte első évi pályafutását, az 1903-4. téli évadban megtartotta a népszerű tanítás-folyamokat és rendezett a művelt közönség számára több népszerűen tudományos előadást. Új intézményünk a kezdet nehézségein kívül még szokatlanság, közömbösség, talán még a félreértés akadályaival is küzdött. Ha mindamellett mindjárt az első év végén megnyugtató eredményre tekinthetünk vissza, azt első sorban buzgó dolgozó-társainknak köszönhetjük, akik az egyszerű nép tanítására és a művelt közönség továbbképzésére vállalkoztak és akiknek lelkes csoportjában Mélyen Tisztelt Uram is ott harcolt nemcsak céljainkért. A szabad iskola intéző bizottsága kötelességének tarja elismerni köszönetet nyilvánítani Mélyen Tisztelt Uramnak fáradságos és önzetlen munkájáért, és midőn ezt teszi, egyuttal ajánlja a debreceni szabad iskola ügyét M. T. Uramnak további jóakaró figyelmébe és gondozó támogatásába.

Debrecenben, 1904. június 10.

Kiváló tisztelettel

a szabad iskola intéző-bizottság nevében:

Dr. Kenézy.

* **A gázcjár figyelmébe.** Eddig az volt a panasz, hogy a város legelhagyottabb utcáin egyetlen gázlámpa sincsen és szinte veszedelmes a vaksötét helyeken a közlekedés. Ezen a bajon a gázcjár igazgatósága némi részben segítette, amennyiben tehetsége szerint szaporította a gázlámpák számát. De mit ér ez, ha a gázlámpákat nem gyújtják fel, amint-hogy a Csapó-utcán, Bethlen-utcán, a gázlámpáknak még csak fele, a Csillag-utcán pedig egyetlen gázlámpa sem ég. Lehetne talán ezen a bajon segíteni?

* **Onyilkosági kísérlet.** Husz esztendeig másolta a hivatalos aktákat Schön Sándor törvényszéki hivatalnok. Most azonban a huszadik esztendőben elbocsátották, ami felett annyira elkésredett, hogy az Otthon kávéházban fegyvert emelt ön magára. Szerencsére idejekorán észrevették és kicsavarták a forgópisztolyt kezéből s mivel a szerencsétlen ember zavaros feleleteket adott, előhívták Szentpály Béni dr., ki Schön Sándoron nagyfokú idegességet tapasztalt, bevittette a kórházba.

* **Légy légiók az utcákon.** Kellemetlen beözönlésben volt részük tegnap délután az utcákon járkálóknak. Ugy négy óra tájban millió meg millió apró legycske lepté el az egész várost s az utcán levők szemébe szájába betolakodott s oly kellemetlen csipésekben részesítette a járókelőket, hogy nem volt más hátra, mint bevonulni a kapuk alá. Ez sem igen segített azonban, mert a legyek felvonulása több, mint három óra hosszágú tartott. E tünény oka az a nagy szárazság volt, mely hetek óta tart már a Hortobágyon, a honnan a forró szél hajtotta ide a legyeket.

* **Halálozások.** Debrecen város halottai az elmúlt napon a következők voltak Nagy Lajos ev. ref. 9 hónapos, Sipos János ev. ref. 5 hónapos, Bethly Sándor róm. kat. 7 hónapos, Blaskó róm. kat. 1 napos.

* **Kerékpáros kirándulás.** A hungária kerékpárral rendelkező krékpárosok vasárnap 19-én nagy kirándulást rendeznek s Konyári sóstóra indulás a „Dréher” sörcsarnoktól délután 1/2, 1 órakor vendégeket szívesen látnak.

* **Mért esett az eső?** Ha valaki ezt a kérdést intézné a rózsafalvi magyarokhoz ebben a szárazságos világban, — bizonyára riszálnának egyet az atyafiak a mándlijukon s mosolyogva mondanák!

— Hát'szen a mi haragunk nem kutya vagy mi a fene?

Történt ugyanis, hogy a mostani sorvasztó szárazság hatása alatt Rózsafalván összeült az előjáróság és a képviselőtestület. És tanácskozott, vitakozott: mit lehetne tenni, hogy eső legyen? Mert hát esőnek muszáj lenni, másképp elpusztul a világ és Rózsafalva. Szó-szót ért, ötlet-ötletet, mg végre a bírónak volt egy indítványa: a harangot a patakba kell sülyeszteni. Ez az idea egyszerű volt. Az emberek felállottak és lelkesen éljenek. Az egyhangulag elfogadott indítványt pedig annak rendjéről szerint határozatát emelték, beiktatták a község protokolumába s még aznap elsülyesztették a katolikus templom öreg harangját a falu végi patak vizébe. Másnap virradóra pedig jótékony nyári zápor pacsolta végig a határt. Már most merje valaki azt magyarázgatni a rózsafalviaknak, hogy nem a harang elsülyesztése miatt esett az eső.

* **Julia szerelme.** Nagy Julia költői lelkének szerelme a temető volt. Imádkozott az enyészet költészetét, s órák, hosszat elbolyongott a sírhantok között, amelyek bus lelkét az ábránd kedves, de csalóka világába ringatták, mely tudvalevőleg kancsalul fésült egékbe néz. Nagy Julia szerelme is ilyen kancsal volt. Míg egyik szeme a sírhantokon pihent, a másik mindig egy huszárra pislogott. Ez a lírai hangulat még a mult időből maradt reá, abból a mult időből, midőn először hozta gyorsabb dobogásba szívé a sírok között bolyongó huszár, az édes emlékek hosszú sorozata, abból a mult időből, midőn őt először toloncolták innen el. De szíve vissza vágyott s e vágnak engedett is. Megint visszajött és busan elment ismét a temetőbe, hátha felujulnak az édes emlékek, hátha ott lesz megint az a huszár. Az a huszár ugyan nem volt ott, de ott volt egy másik, ki Nagy Juliát először illuzióba, majd élében ringatta. Azonban ismét lecsapott a villám, egy rendőr alakjában ki durva kezéssel tépte széjjel azt a fátyolt, mit ketten szőttek és így Julia meséje ismét a tolonkocsiba ér véget.

* **Közözlő anarkista.** Kubicsék Antal közveszélyes anarkista, ki Amerikából jött Európába, nem tudai mi okból, Debrecen környékén bujkál. Lehet, hogy valami sötét terv keresztülvitelére vállalkozott, mert, bár egyideig szemmel tarták tartani, most nyoma veszett. Elrendelték a körözését.

* **Labdarugás a sporttérén.** A kiknek a foot-ball játék nézése élvezetet szerez, azok holnaptól kezdve ismét gyönyörködhetnek e kissé erőszakos, de mindenestre testedző játékban, mely nem annyira testi erőt, mint inkább ügyességet és fufangot kíván. Vasárnap délután kezdik meg debreceni labdarugóink működésüket a nagyerdei sporttérén, mely nem csupán e játék gyakorlása, hanem előkészület a Debrecenben évenként megtartani szokott országos atletikai ünnepélyre.

* **Level Port-Arthurból.** Érdekes levelet írt egy Morozov nevű orosz katona Port-Arthurból Moszkovába amely némi

világot vet a porr-arthuri orosz sereg viszonyaira. A levél így hangzik:

Stössel tábornokunk mindennap új parancsokat ad ki. A legesekélyebb vétéséget kegyetlen szigorral bünteti. Tegnap három ember—két tüzért és egy kinait—felakasztottak, mert vutkit loptak egy tisztól. A katonák, mikor a vesztőhelyre vitték, jajgattak és kegyelemért könyörögtek a kínai vigyorogva állt mellettük. Az egyik katona az igazgatótól úgy elgyengült, hogy járás közben támogatni kellett. Azán hirtelen kiragadta magát kisdöröje karjaiból s fejét agy kórakáson össze akarta zuzni. A másik katona jobban tudott magán uralkodni. Köznyis a czóal haladt a katonák mellett, egyszerre azonban vér folyt szájából: a szerencsétlen összeharapta ajkát. Urmanski Péter a halálraítéltekhez lépett, hogy az utolsó vigaszt nyujtsa nekik és a kínaihoz is odafordult azon szivakkal, hogy még ő is megmenekülhet a pokoltól, ha a halál előtt magába száll. A kínai azt felelte: inkább megyek a pokolba, mint az orosz menyországokba:

* **A két Arbras.** Az Angelotti-mulató a Bikában ugyancsak gondoskodik a vonzó meglepetésről. Az állandó pompás együttes mellé egyre-másra szerződtet az igazgató világhírű artistákat. Ilyen a két Arbras, ez a valóban csudálatos erőművész, aki nemben a legremekebb dolgokkal ragadták tegnap zajos tapsokra a közönséget. Nagyon tetszett a társulat által ügyesen bemutatott új szám, a cigánylakzi, mely mulatságos jeleneteivel, szép énekszámáival egyaránt hatott.

* **A gyógyulás útján.** Tegnap megírtuk, hogy Varga Jánosné szű. Orosz Julianna dohánygyári munkásné férje rossz bánásmódja miatt mrvólguggal kevert gyufaoldatott ivott s hogy beszállították a kórházba. Ma arról értesülünk, hogy a gyorsan alkalmazott gyomormosás sikerre vezetett és mivel a beleket nem tudta egészen á marni, Varga Jánosné túl van a veszélyen.

LETZTER JOZSEF fényképészeti festészeti és fényképésznagy-tási műterme Piac-utca 44. dr. Ujjalussy-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejratánál levő kirkatban.

Valódi Panama kalap 2 frt. 50. kr. Feketénél.

* **Könyvedvelők figyelmébe.** Egyesületi, saját könyvtárak, vagy egyes könyvek bekötését, passepartoutakat, valamint diszmunkákat is jutányosan árban készít Antalffy Ferenc könyvkötő bírdiszműves Piac-utca 31 a városházzal szemben.

x **Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a *Ferenc József keserűviz.* valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen félülmulja. Kérjünk határozottan *Ferenc József keserűvizet.*

* **A Margit fürdő műi uszodája** 8—10 napig a fürdő javítása miatt zárva marad.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

Budapesti rendőri hírek.

Saját tudósítónktól.

Budapest, jun. 18.

Veszedelemes pincetűz.

Hatvani Deutsch Sándor Mérleg utca 9. számú házában ma délelőtt 10 órakor veszedelemes tűz pusztított. A lakók pincéiben, a felhalmozott szemét és szalma gyulladt meg, amely rettentő füsttel égett. A sűrű, fojtó füst pár pillanat alatt betöltötte az udvart, amelyben az első magyar papír-ipar részvénytársaság üveggel fődött raktára is volt. A tűz veszedelemes volt, mert attól lehetett tartani, hogy a tűz átcsap a papírgyár pincéjébe, amelyben nagymennyiségű papiros volt felhalmozva. Hogy a tűz nem terjedt tovább, az a tűzoltók gyors megjelenésének köszönhető. Baleset is történt, Bólya János V. kerületi tűzoltó az üvegtetőre zuhant és az összetört üvegdarabok tíz centiméter hosszú sebet ejtette a felső lábszárára. A szerencsétlen a mentők vitték a Rókus-kórházba. Ez alkalommal megsebesült a viceházmesterné cselédje is, Masura Anna. A tűzet fél 12 órára sikerült eloltani. Közben még egy tűzoltót ért baleset. Ez Popp Kálmán csövezető, aki füst alárecal szállott a pincébe. Pappot eszméletlen állapotban a földön fekve találták meg a pincében. Már alig lélegzett. Nagy nehezen tudták a mentők eszméltre hozni.

Leleplezett zugversenyfogadók.

A rendőrség ma két zuglóversenyfogadó irodát leleplezett le. Az egyik Ungár Péter 37 éves kárposztos mester, akinek szivutca 31 számú üzletét régóta figyelte a rendőrség, mert több gyanúok merült fel, hogy ott titkos löversenyiroda működik.

A rendőrség ma tetten érte Ungárt, akinél a tétekből befolyt 180 kor. pénzt és 3 drb. szelvénykönyvet találtak. A rendőrség Ungárt az 1894 évi XXIX. t. c. 1 és 10 §-ai alapján 30 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A másik Krepisz Zsigmond gerlicei születésű 33 éves órász és ékszerész akinek az üzlete Király-u. 76. lakása pedig Hársfa utca 57 sz. a. van. Krepisz is régóta foglalkozik engedély nélküli löversenyfogadással, ezt ügynököt is tartott, aki fogadási téteket gyűjtött. Javarást ő maga járta sorra azokat a helyeket, a hol fogadnik szokta. Allandóan azonban a Dob utca és Erzsébet körút sarkán levő Fővárosi kávéházban tanyázott. Ide jártak üzletfelei. Az ügynök Grósz József nagy kóddéti születésű 35 éves könyvvügynök volt, aki Dob utca 102 szám alatt lakott. A rendőrség akkor érte tetten a két zugbukmékert, amikor egy szegény embertől téteket fogadtak el. Grósz az utcán el akarta dobni a fogadási könyvecskéjét, ezt azonban észrevették és bünyelként lefoglalták. A rendőrség a zugbukmékerek ellen folytatja a vizsgálatot.

TÁVIRATOK.

A vasutasok amnesztiája.

Budapest, jun. 17. Azt az elterjedt hírt, hogy a vasutasok amnesztiát kapnának, illetékes helyről megcáfolják.

Budapest, jun. 17. Képviselői körökben híre jár, hogy a kormány az összes elboesátott vasutasokat vissza fogja fogadni. Az erről szóló amnesztiarendelet a vasúti fizetés javaslat letárgyalása után lát napvilágot.

A japán-orosz háború.

Pétevár, jun. 17. Kuropatkin tábornoknak Miklós cárhoz intézett mai keletű távirata a következőket jelenti: Stackelberg báró tábornoktól a következő 15 ról éjjeli 3 óra 20 perckor keltezett táviratot veszem: 15-én az ellenség jobb szárnyát szándákozta megtagadni, de abban a pillanatban, a mikor az e célra szánt csapatok sikerrel kezdték az ellenség jobb szárnyát megkerülni, mikor a japánok jobb szárnyamat tulnyomó erővel támadták meg, kénytelen voltam egész tartalékomat előre küldeni és három uton kellett észak felé visszavonulnom. Veszteségeink súlyosak, de még nem egészen ismeretesek. Az első tűzérdandár harmadik és negyedik ütegét az ellenséges tűz a szó szoros értelmében tönkretette. Tizenhat ágyú közül 13-at teljesen hasznavehetetlenné tettek és ott hagytak. A csapatok magatartása kiünöd volt. Nagy részük csak ismételt parancsra hagyta abba a küzdelmet.

Tokio, jun. 17. Kuroki seregének egy különítménye vasárnap elfoglalta Buantient. Elűzött és megsemmisített egy 300 oroszból és 300 kínai lovasrablóból álló csapatot, mely Tahho irányba vonult vissza. Az oroszok három halotat és két sebesültet hagytak hátra, kik a 15. kelet-sibériai ezredhez tartoztak. A többi veszteséget nem ismerjük. A japánoknak nem voltak veszteségeik.

Tokio, jun. 17. A Titaimaru és Sadomaru nevű elsúlyedt szállítóhajók menekülteinek nyilatkozata szerint szerdán reggel 1 órakor Iksima sziget magasságánál találkoztak három orosz hadihajóval. Lövedézzel megállásra kényszerítették az orosz hajókat. Majd néhány torpedót lőttek ki és évvel elsúlyesztették a hajókat. Sadomru kapitányát és több mást elfogtak. Száz személynél több csónakokon menekült és Kokuránál szállt partra. Ideérkezett hír szerint különböző barkákat, melyek a titaimaru hajótöröttjeit vitték a szét Számonoszekitől északra hajtották, hull biztonságba kerültek. Az Idgumimaru szállítóhajó még hiányzik. Hír szerint a Titaimarum és 1400 ember sok ló és készlet volt. Ha ezek az adatok helyesek, a hajók vesztesége 1000 ember.

Szóul, jun. 17. Három japán ágyunaszád tuzan előtt összeütközött négy orosz hadihajóval. Az utkizetől közelebbi részletek még hiányoznak.

London, jun. 17. Két japán szállító hajót a vihar utólért a nyílt tengere és őket a teljes készlettel együtt elpusztította.

Bobrikov halála.

Helzingfors, jun. 17. Bobrikov finnországi fő kormányzó — kit tegnap Schamnam szenátor hivatalnok fia egy lövéssel súlyosan megsebesített — ma sebébe belehalt. A fő kormányzó álitólag politikai gyilkosság áldozata.

Nagy benzín robbanás.

Lenberg, jun. 17. Zánovban a Cuzokave házbán nagy benzín robbanás történt, amelynek több áldozata lett. Egy diák meghalt, hat ember pedig súlyosan megsebesült.

300,000 koronás sikkasztás.

Olmütz, jun. 17. A Brenblitri takarékszövetkezetben nagy sikkasztásnak jötték nyomára. A hiányzó összeg három százezer korona.

Gabonatözsde.

Budapest, június 17. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngö. Bágyadt irányzat mellett 16,000 métermázsa került forgalomba 5 fillérel olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek bágyadtak, váltózatlanok. Idő: szép.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Édekes válópör. Csak három héttel ezelőtt tárgyalta a budapesti törvényszék azt a válópört, amelyet Schwarz Gusztáv dr. udvari tanácsos és egyetemi tanár indított a felesége, szül. Lustig Janka ellen, és ime, ma délelőtt már a kir. Kuria is ítélkezett a válásról. Három hét alatt futotta meg a pör mind a három forumot. A törvényszék kimondta a házasság felbontását. Ezt az ítéletet helybenhagyta a kir. ítélőtábla is, ma pedig a kir. Kuria Zsirus kuriai bíró előadása mellett végérvényesen elválasztotta egy mástól a házaseleket. Azt beszélük, hogy a szép asszony rövidesen felesége lesz egy ismert pénzügyi kapacitásnak, ak szintén udvari tanácsos.

§ Lopás tettes nélkül. Az elmúlt év október 2-án este a jó vásár után Kupferstein Hermann kocsmájába tért be Demeter Mátyás juhász gazda. Az eladott birkákért 800 korona ütötte a markát. Meg is hívta tehát a barátait, hogy egy kis parázs mulatságos görbe estét csapjanak. S mivel igen sűrűn néztek a boros üvegek fenekére, hát hamarosan és alaposan beállítottak mindannyian. Különsen pedig a vendéglátó Demeter. Anynyira, hogy mikor újabb öt litert bort rakatott az asztalra, azt minden további nélkül széjjel locsolta a társaság közt. Ugy látszik, husvéti locsolkodást akart rendezni — őszszel. De ennek a többiek nem igen örültek és összeveszttek Demeterrel. Sőt odáig mentek, megvendéglőjüket hálaképen kidobták a kocsmából. A kidobott aztán lassan magához tért a a hüs levegőn és azt a zörnyü fölfedezést tette, hogy a 800 koronája nincs sehol. Ujra visszatért a kocsmába és a tulajdonossal együtt keresni kezdték a pénzt. De nem volt sehol. A szomszédból áthívott Ujfalusi János mezőrendőr hivatalos minőségét csak annyiban vette igénybe, hogy megkérte, kinél menyit pénz van. Pedig neki mindenkit meg kellett volna motoznia. — Valazinyeczki György és Hancsicsák István juhászra esett, aki jelenleg Kassán szolgál mint tüzér. E nagyszabású lopási bűnygyben tegnap vot a főtárgyalás a debreceni kir. törvényszéken. Összesen husz tanut hallgattak ki. Mivel pedig a vizsgálat adataiból terhelő és bizonyító nem merült föl a vádlottak ellen, a bíróság fölmentette őket és az eljárást beszüntette. A bírói határozatban mindenki megnyugodott.

§ Az eröművész a vonaton. Benczi Bertalan eröművész 1902. november 5-én a kabai állomáson felszállott a vonatra. A kalauz figyelmeztette, hogy szálljon át a másik szakaszba, de ő nem volt hajlandó. Ebből szóváltás lett, majd tetlegesség is. A vonatot megállították és Benczit átadták a hatóságoknak. Tegnap állott hatóság elleni erőszakkal vádolva a debreceni törvényszék előtt. A bíróság 1 hónapi fogházat mért rá és ebből a vizsgálati fogságban leült 3 hetet kitöltöttnek vette. A vádlott megnyugodott, de az ügyész fölebbezett.

NYILTTÉR.

Felhívás

az tisztelt kerékpározó közönséghez!

Tudvalevő dolog, hogy csakis szakszerűen összeállított és gondosan kijavított kerékpárokon lehet kényelmesen és bosszúság nélkül közlekedni, minélfogva felhívjuk a t. kerékpározó közönség b. figyelmét *ujjonnan megnagyobbított kerékpár mechanikai műhelyünkre*, ahol mindenemű kerékpár mechanikai munkák kiváló gondnal, szakértelemmel és a lehető legolcsóbb árak mellett eszközöltenek.

Külön kiemeljük, hogy *egy kerékpár teljes zománcozása 4 forintba kerül*, úgy hogy egy izléstelen kinézésű kerékpár 4 forintért teljesen újja alakíttatik. Kivánatra a kerékpár peremeit bármily színű csikokkal is ellátjuk.

Legjobb gyártmányu ez évi modellü kerékpárok gyári árakon.

Kerékpár alkatrészekben uagy választék 30 százalék engedménnyel.

Schweitzer Testvérek

Varrógép, kerékpár- és alkatrészek gyári raktára

DEBRECEN Piac-utca 56 szám.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai

Debrecen, kistemplom bazár

Raktárra érkeztek

Francia batist — Zephyr

Mosó grenadin.

Angol ruha vásznak

Himzett és áttört batiszt.

Mosó kretonok.

Óriási választék!

Kiadó lakás és üzlethelyiség

Szent-Anna utca 51 számú sarokházban lévő üzlethelyiséget, mézárszéket lakást és mellék-helyiségeket akár együtt akár elkülönítve azonnal bérbeadom

Dr. Hegedüs József zárgondnok.

(Arany János utca 6. szám. alatt.)

Hirdetés.

A székelyhidi fürdő részvénytársulat igazgatósága közhírré teszi, miszerint rendes évi közgyűlését, 1904 június 26-án délelőtt 10 órakor Székelyhidon saját helyiségében tartja, mire a részvényes tagok ezennel meghívtnak.

Az igazgatóság.

780—1904 v. k. szám.

Arverési hirdetmény.

A debreceni kir. bíróságnak V. 3390/6/1903 számú végzése folytán köz irré tétetik, miszerint Debreceni ipar és kereskedelmi bank részére Grünbaum Mór debreceni lakostól 280 kor. tőke, ennek esedékes 5 százalékos kamatai és eddig összesen 54 kor 40 fill. perköltség erejéig 1904 évi december hó 5-én bíróilag le foglalt és 886 korrónára becsült butorok és egyéb ingóságok 1904 évi július hó 14-én délután 5 órakor kezdetét veendő és Piac-utca 58 sz. megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debrecen 1904. június hó 16.

Olah Géza.

birói kiküldött.

Magyar királyi államvasutak üzletvezetőség Aradon.

14386.—I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Alvinc állomásán levő buffet bérletére ezenel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1904 évi november hó 1-ével kezdődik és tart azon idő ponttól számított öt éven át, vagyis 1909. évi október 31-ig.

A bérleti feltételek, valamint az ételek italok árjegyzéke az alulírott üzletvezetőség I. osztályában a rendes hivatalos órák alatt hétköznapokon d. e. 8 órától d. u. 2 óráig megtekinthetők, vagy kívánatra postán megküldhetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 1 koronás bélyegű és „Ajánlat az alvinci buffet bérletére a 14386—1904 számhoz“ felirattal ellátott borítékba zárt lepecsételt s két taru előtt aláírt ajánlatok a vonatkozó okmányokkal (erkölessi bizonyítvány, iparendély stb.) együtt 1904 évi július hó 26-án déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános (I.) osztálya főnökénél nyújtandók be.

Bánatpénz fejében 50 kor, azaz ötven korona készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1904 évi július hó 25-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál letendő.

Takarékpénztári betétkönyvek bánatpénzkeppen nem fogadtatnak el. Er-

tékpapirok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régebb áriolyam szerint jegyzett értékben de soh sem névértéken felül fognak számitatnak.

A készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

A bánatpénz letétele az ajánlatban megemlített, de a letételről nyert pénzári letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett, valamint a távirati uton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok közt a választás a felajánlott bérösszegre való tekintet nélkül szabadon történik.

Aradon, 1904. évi június hó 11-én. Jegyzet:

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége.

Utánnymás nem díjaztatik.

Hajdusági Bajuszpedrő.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedrő használatával, mely legjobban az összes bajuszpedrő készítmények között. A bajuszt nem törli, nem épi, mindég szép állásban tartja és soha nem keményedik meg.

Egy doboz 50 fillér

Kapható:

Dr. Rotscnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferenc

gyógyszerésznél

DEBRECEN, Kossuth-utca 8. szám.

Valamint Tóth Béla gyógyszeráránban.

Angelotti mulató a „Biká“-ban.

Szigoruan családí műsor hogy azt minden hölgy pirulás nélkül végig hallgathatja.

Uj műsor.

The Árbras,

Uj műsor.

a jelenkor legjobb amerikai akrobatái.

LES LILLAS

francia, olasz, spanyol párdalosok.

Czigany csoport!!!

Felfordult világ.

(Az emancipált nők.)

Még csak néhány napig

a sodrony királynők.

Sarkadi Vilmos

a tatának a legszebb fia.

Uj fényes júniusi műsor.

A kerthelyiség egészen fedve van.

Szives pártfogásért esedez

Angelotti Vilmos, igazgató.

